

14/2014. számú munkaügyi elvi döntés

A vezetői megbízás indokolás nélküli visszavonásakor a közalkalmazottat arról kell tájékoztatni, hogy a kézbesítéstől számított három munkanapon belül írásban kérheti a döntés indokolását. Ez a határidő nem jogvesztő, hanem elévülési jellegű. A munkáltató a tájékoztatási kötelezettségének elmulasztása esetén nem hivatkozhat arra, hogy a közalkalmazott a három munkanapos határidő eltelte után kérte a munkáltató indokolásának közlését [1992. évi XXIII. tv. , Kjt. 23. §].

[1] Az elsőfokú bíróság a részítéletében jogellenesnek nyilvánította az alperes 2011. február 15.-én írásban közölt intézkedését, mellyel a határozatlan időre 1979-ben kinevezett, 1997 óta pedig osztályvezető főorvosi munkakört betöltő kardiológus felperes vezetői megbízását indokolás nélkül visszavonta. Az ebből származó, még bizonyítandó anyagi igények (elmaradt vezetői pótlék, kártérítés) tárgyalását a részítélet sorsától függően későbbre halasztotta.

[2] A bíróság döntése azon alapult, hogy az alperes intézkedése orvosolhatatlan alaki hibában szenvedett, mert azt a felperes kifejezett írásbeli kérelme ellenére - holott kötelessége lett volna - utólagosan sem indokolta meg. A kérelem előterjesztésére szabott 3 munkanapos törvényi határidő két napos késedelme miatt az indokolás megtagadása a jogorvoslati lehetőségre való kioktatás hiánya miatt nem volt jogszerű.

[3] Jóllehet a vezetői megbízás visszavonásának az eddigi peradatokból megállapítható (feltehető) okait a munkaügyi bíróság érdemben nem vizsgálta, tényállásként rögzítette, hogy az alperes intézkedésének háttérében az a 2010. december 16.-án kelt belső ellenőri jelentés állt, melynek lényege szerint a felperes által vezetett II. és III. Belgyógyászati Osztályon, és a hozzá kapcsolódó járóbeteg szakrendelőben az elismerésre méltó, nehéz anyagi és személyi körülmények között folyó gyógyító munka mellett számos adminisztratív, nyilvántartási és logisztikai szabálytalanság és hiányosság mutatkozott, de a munkahelyi légkörben is voltak bizonyos zavaró feszültségek. Ezek felszámolása, kijavítása végett a felperesnek igazgatói utasításra, az ellenőr javaslatainak megfelelő intézkedési tervet is kellett készítenie.

[4] A részítélet ellen a felek mindegyike fellebbezett.

[5] Az alperes az alaki szabálytalanságot vitatva a döntés hatályon kívül helyezését, és az ügy érdemi vizsgálatának elrendelését kérte. Fenntartotta kezdettől fogva hangoztatott jogi álláspontját, miszerint a felperes a megbízás visszavonásának indokolását elkésztetten kérte, és ebből a szempontból annak sincs jelentősége, hogy az okiratban a határidőre nem hívták fel a figyelmét.

[6] Ezen túlmenően pedig a felperes az igazgató szóbeli közlése folytán pontosan tudta is, hogy miért váltották le. Ilyen módon az intézkedés érdemi vizsgálatát szerinte az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna, a már meglévő, és esetleg még beszerzendő bizonyítékok alapján az alaptalan keresetet teljes egészében el kellett volna utasítania.

[7] A felperes az amúgy helyesnek tartott elsőfokú döntésnek csupán az indokolását támadta, amennyiben a tényállási részből kimaradt az a lényeges (bizonyított) körülmény, hogy a felperes a megadott határidőben benyújtotta, és az orvos-igazgató, mint szakmai fölöttes jóvá is hagyta az ellenőri jelentésnek tartalmilag megfelelő intézkedési tervet. A jogi indokolást pedig azért tartotta hiányosnak, mert az elsőfokú bíróság elmulasztotta rögzíteni, hogy az alperes intézkedése - eljárási szempontból - azért is jogellenes volt, mert előtte nem szerezte be a Szakmai Vezetői Testület állásfoglalását, ami pedig a Szervezeti és Működési Szabályzat szerint kötelessége lett volna.

[8] Az alperes a részítélet indokolásának jelzett hiányosságait nem vitatta, de azoknak nem tulajdonított perdöntő jelentőséget. Az intézkedés előtti, formális konzultáció elmulasztásával kapcsolatban azzal védekezett, hogy ettől az adott különleges helyzetben az igazgató méltányolható okból tekintett el - ezeket azonban nem részletezte.

[9] Az alperes fellebbezése alaptalan, a felperesé alapos.

[10] Az elsőfokú bíróság a vezetői megbízás visszavonásának elemi hibáját a nem vitatott tények alapján helyesen állapította meg.

[11] Jogi indokolása - a felperes fellebbezésében foglaltakra is figyelemmel - csak annyiban egészítendő ki, hogy az alperes megsértette az SZMSZ 6.2. pontja szerinti kötelezettségét is, mert a felperes leváltása előtt nem kérte ki a Szakmai Vezetői Testület állásfoglalását. Igaz, hogy ennek a konzultatív vélemény-nyilvánításnak nincs kötő ereje, de a szabály nyilván azért született, hogy esélyt kapjon a munkáltatói döntések szakmai megalapozása is, tehát a döntéshozatali folyamatban az előzetes konzultáció szerepét nem szabad alábecsülni.

[12] A törvényszék nem fogadta el az alperes e körben előterjesztett, érdemben meg sem indokolt védekezését. Az SZMSZ-t 2011. január 16.-án maga a sérelmes intézkedést hozó főigazgató hagyta jóvá, illetve léptette hatályba, méghozzá úgy, hogy attól való eltérést nem engedélyezett. A szóban forgó kógens rendelkezés hatálya alól a főigazgató eseti jelleggel sem vonhatta volna ki magát.

[13] A fentiekből következik, hogy a perbeli intézkedést akkor is, pusztán azért is jogellenesnek kellett volna minősíteni, ha az intézkedés szabályos indokolását nem mulasztották volna el.

[14] Az indokolási kötelezettség tárgykörében az alperes jogi érvelését a törvényszék ugyancsak tévesnek ítélte, jóllehet az elsőfokú bíróság okfejtése is pontosításra szorul.

[15] A munkajogi alapkódex (1992. évi XXII. tv. - Mt. - 6. §. (3) bek.), mint háttér-jogszabály felhívása az adott helyzetben nem volt helyénvaló. A Kjt. 23.§. ugyanis az Mt.-hez képest speciális rendelkezést tartalmaz, amennyiben elsőként - feltételesen - lehetőséget ad a vezetői megbízás indokolás nélküli visszavonására. Ami azt jelenti, hogy főszabály szerint a visszavonást nem kell indokolni, következésképpen ezzel kapcsolatban jogorvoslati tájékoztatási kötelezettség sincs. Ebben a helyzetben a munkáltatónak nem jogorvoslati tájékoztatást kell nyújtania, hanem azt kell közölnie az érintett vezetővel, hogy 3 munkanapon belül benyújtandó kérelmére kész megindokolni a döntését.

[16] A jogorvoslati eljárásról való tájékoztatás tehát egy következő fázisba tartozik, mely a már megindokolt munkáltatói intézkedéssel összefüggésben értelmezendő.

A bírósági (érdemi) jogorvoslat útját általában az indokolás közlése nyitja meg. Ettől eltérően - miként a perbeli esetben - akkor is lehet bírósághoz fordulni, ha az indokolás elmarad, de a per tárgya ilyenkor csak az lehet, hogy a közalkalmazott határidőben kérte-e az intézkedés indokolását, illetve azt a munkáltató jogszerűen tagadta-e meg, továbbá nem történt-e részéről más eljárási szabályszegés (pl. az előzetes konzultáció mellőzése).

[17] Annak vizsgálata során pedig, hogy a 3 munkanapos határidőből a közalkalmazott kifutott-e vagy sem, arra kell figyelemmel lenni, hogy a kérdéses határidő nem jogvesztő, hanem elévülési jellegű. A törvény szerint ugyanis a megbízás visszavonásától számított 6 hónapon belül a közalkalmazott még kérheti az intézkedés indokolását, ha ebben önhibáján kívül akadályoztatva volt (a 3 munkanap ilyenkor az akadály megszűnésétől számítandó). Ebben a kontextusban az a tény, hogy az alperes nem tájékoztatta a felperest a 3 napos határidőről, nem a jogorvoslati kioktatás elmulasztásaként értékelhető, hanem olyan oknak, ami menthetővé (igazolhatóvá) tette a felperes 2 napos késedelmét.

[18] Az alperes elutasító magatartása tehát azért nem fogadható el, mert a Ptk. 4. §. általános civiljogi alapelvét megsértve a saját mulasztásából kívánt előnyt szerezni, formális késedelmet állapított meg ott, ahol saját hibájának korrekciójával méltányos és tisztességes eljárásnak lett volna helye.

[19] A fentiekre tekintettel a törvényszék a Pp. 253. §. (2) bekezdés alapján az elsőfokú ítélet érdemben helyes döntését helybenhagyta, ugyanakkor az indokolást a szükséges mértékben megváltoztatta (kiegészítette, illetve pontosította).

[20] A továbbiakban, a folytatólagos tárgyaláson - egyebek mellett - ügyelni kell a következő tényekre (is):

A még el nem bírált kereseti kérelmek között szerepel a vezetői pótlék egy éves időtartamra való követelése is, holott a felperes közalkalmazotti jogviszonya - saját lemondása folytán - 2011. április 30. napján megszűnt.

[21] A jóhírnév sérelmére alapított nem vagyoni kárigény elbírálása során annak ellenére nem lesz mellőzhető a vezetői megbízás visszavonásának érdemi vizsgálata, hogy az intézkedés jogellenessége tárgykörében - az immár jogerős részítélet szerint - ennek nem volt jogi relevanciája.

[22] A bizonyításnak tehát arra kell folynia, hogy az alperes a valótlan állításokkal, vagy a valóságot elferdítve teremtett-e olyan helyzetet, ami alkalmas volt a felperes becsületének, jó (szakmai) hírnevének csorbítására, és ezzel okozott-e személyiségi sérelmet, illetve nem vagyoni kárt.

[23] Önmagában a részítélet szerinti formális jogellenesség a nem vagyoni kárigény megalapozásához nem elegendő.

(Kúria Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.20.677/2012.)